

BJØRN ROKSAND:

Identitet og diakonene

Psykolog Bjørn Roksand, ansatt ved Diakonhjemmets sykepleierskole og kjent fra tidligere artikler i «Diakonos», var en av deltakerne i diakoniseminalet på Diakonhjemmet. Han tar i denne artikkelen for seg spørsmålet omkring diakonenes identitet.

Identitet er et vanskelig begrep. Mange vil si at det er svaret på spørsmålet: «Hvem er jeg?»

Hvem kan gi svaret på det spørsmålet? Individet selv eller noen i omgivelsene?

Hvem i omgivelsene kjenner et menneske godt nok til å kunne gi et tilfredsstillende svar på hva og hvem et annet menneske egentlig er? Som hovedregel må vi vel si det er individet selv som i siste instans må gi svaret. Ingen kjenner seg selv bedre — eller burde kunne det — enn det «jeg» som opplever seg selv i en uendelighet av situasjoner. Dette er imidlertid ikke det samme som å si at individet kjenner alt. Av og til — ofte? — kan forholdet være slik at utenforstående kan ha innsikt om forhold vedrørende et medmenneske som vedkommende antagelig kan ha godt av å kjenne til. Altså kan andre også i visse henseende være meningsberettiget når det gjelder å kjenne sider ved et medmenneske.

Men hva avgjør hva som er «godt» for et medmenneske å få greie på om seg selv? Dermed kommer vi bort i verdiproblematikken, spørsmålet om hva mennesket skal være, menneskesyn, livs-syn.

På en måte er ens identitet *ikke* et individuelt problem, men et spørsmål om hva vi er for andre. Som mennesker står vi *alltid* i forhold til andre. Vi står i et gi-og-ta-forhold, og et av resultatene av disse mange «møter» med medmennesker er vår opplevelse og vår mening av hva eller hvem vi er — ikke minst ut fra andres reaksjoner på oss.

Altså er «identitet» i virkelig henseende et relativt produkt, avhengig av de relasjoner vi står i og har stått i. Skal vi kunne være noe for andre mennesker — noe vi alltid er siden vi stadig reagerer på hverandre og opplever hverandre — så må vi handle, være noe i *helt konkrete her-og-nå-situasjoner*.

Hvis dette er riktig, blir spørsmålet om vår identitet et spørsmål om vi i enhver situasjon er det som vår neste trenger — eller om det vi «er», avspeiler fortidens avleiringer som var riktige og

adekvate *da* — ut fra den tids vilkår og krav — men som kanskje ikke passer inn i dagens situasjon slik den er for vår neste.

Overført på diakonens situasjon i dag — i relasjon til diskusjonen av diakonibegrepet — blir spørsmålet til den enkelte diakon og grupper av diakoner:

Er den identitet som en diakon eller grupper av diakoner gir uttrykk for, et svar inn i vår nestes situasjon eller er det «fortiden» diakonene svarer på?

Svaret er selvfølgelig utelukkende diakonenes ansvar.

La meg likevel få lov å antyde følgende: I debatten om diakoniens oppgaver er samfunnsproblemen eller rettere, det samfunnsmessige aspekt av individers og gruppers problembelastning kommet i brennpunktet. Hvor er tyngden av diakonenes identitet plassert? I individet og dets behov for utfoldelse, for tilgivelse og for frelse? *Den* siden av saken må *aldri* glemmes. Men ut fra hvilken basis ses behovet for å legitimere diakonenes virke? Er det individet — den enkelte diakon eller grupper av diakoner — som selv definerer sin basis eller er basis/troen/identiteten knyttet til menigheten/kirken? Kan vi selv garantere vår identitet ut fra våre egne definisjoner og opplevelser (den subjektive kallsfølelse)?

Disse problem er sammensatte. Men går det ikke an å mene at troen — og dermed diakoniens vesen og dermed også den kristnes og dermed også diakonens identitet må defineres ut fra troens utspring og basis, nemlig menighetens oppdrag. Med sentrum i menighetens forkynnelse og sakramentenes forvaltning er hverken kristentro eller diakoni-syn et individets monopol, men menighetens ansvar og oppgave.

Derfor kan ikke diakonens identitet — og heller ikke en hvilken som helst kristens identitet utelukkende ha basis i subjektive prosesser, f. eks. den enkeltes kallsopplevelse, men ha sin bekreftelse i menighetens oppdrag, som alt springer ut fra.

De praktiske konsekvenser av dette kan være vanskelige og vonde å trekke — slik debatten ofte har båret preg av. Et utgangspunkt kan kanskje være å grave seg ned i problemkomplekset: Hva vil jeg med mitt liv? Er det til stadighet å prøve å få bekreftelse på egne synspunkter (som da de ble dannet, antagelig var riktige og kanskje de eneste mulige) eller er det å være i stadig vekst og villig til å forandre det som må forandres for å kunne være budskapetets tjener, menighetens tjener, i en vond og komplisert tid ulik alle andre tider? Hvis vi innser nødvendigheten av å måtte forandre oss (på «noe» i oss), fordi det er den eneste mulighet for å kunne være noe for vår tids neste, vel, da kan vi det også, selv om det også kan være vondt og ta tid. Det er fremdeles riktig å si at livet ikke er lett. Det er i hvert fall ikke lettere enn at det er umulig for de fleste å greie dette alene: Hver for oss vil våre «bjelker» hindre oss i å se — både oss selv og vår neste. Derfor må vi ha hjelp. Det er også en måte å praktisere fellesskapet på — de helliges samfunn i praktisk menighetstjeneste. Eller skal diakoner fortsatt øde krefter på å få bekreftelse på sin fortid?

Bjørn Roksand.

H. J. FINNBAKK:

Diakonisyn og debatt

Vi har i to nummer av «Diakonos» gjengitt det foredraget som pastor Alf B. Oftestad holdt under diakonseminar på Diakonhjemmet i mars. Etter foredraget var forsamlingen delt i 8 grupper der følgende emner ble drøftet:

Hva er alminnelig diakoni?

Den diakonutdannedes/diakons ansvar og funksjon i den sekulære stilling?

Kirkens ansvar for de som er satt til å utøve diakoni i menighetens regi når det gjelder innvielse, tilsyn, arbeidsvilkår etc. Drøft den kirkelige diakonis forhold til den offentlige helse- og sosialomsorg.

Kirkens ansvar for de som er satt til å utøve diakoni i de sekulære stillinger når det gjelder innvielse, tilsyn etc.

Hva er spesiell diakoni?

Har vi i Norge en adekvat diakonutdannelse i forhold til dagens samfunn?

Hvem er tillagt å utøve den spesielle diakoni og i hvilke sammenheng bør den stå?

* * *

Som det går fram av dette var det meget sentrale emner som var satt opp for gruppearbeidet. Tiden ble dessverre for knapp til utfyllende ut-

veksling av synspunkter da referatene skulle legges fram for plenum.

Hvert enkelt av disse spørsmålene er av en slik art at de kan danne grunnlaget for et seminar. Og det bør arbeides med om så ikke bør skje, enten sentralt eller i de enkelte kretssammenheng. Det gledeligste ved hele seminaret var at så mange diakoner satte seg ned til gjennomdrøfting av spørsmålene — og kunne føre en konstruktiv samtale om spørsmålene. Dette bør i langt større grad skje også i framtiden. Da ville vi kanskje komme bort fra mange utvekster i spørsmålsstillingen og diskusjonen og få en konsentrasjon om sakens egentlige kjerne.

Vi folder våre hender

MÅNEDENS ORD:

«Rop med fryd for Herren, all jorden. Tjen Herren med glede, kom fram for hans åsyn med jubel. Kjenn at Herren er Gud».

Salme 100.

*

MÅNEDENS BØNNEEMNE:

At den tjeneste vi har mottatt fra Herren må være stor og rik for oss.

At de motløse må få kraft, og de overmodige må kunne bøye seg.

TANNLEGE

SJUR H. KLATRAN

Inkognitogaten 10 A (bak slottet)

Telf. (02) 44 33 07, Oslo 2

Mandag — fredag: kl. 9-16

Mandag og torsdag: kl. 16-20

Mottar nye pasienter.